

PERE NUBIOLA ESPINÓS, MESTRE DE L'OBSTETRICIA (*)

JOAQUIM NUBIOLA

Pere Nubiola Espinós, neix a Barcelona el dia 5 d'agost de 1878, arrapat a les muralles de la ciutat, en la Plaça Nova, just al costat del carrer de Sant Roc, edifici desaparegut al urbanitzar l'actual Plaça i Avinguda de la Catedral. Fà el batxillerat en el Seminari de la ciutat i estudia medicina en la nostra Facultat. Es llicencià l'any 1899, als 21 anys, i es doctora a Madrid, el 1900 amb la tesis: *Los fermentos digestivos del jugo gástrico*.

Pertany a una generació extraordinària on destaquen les figures d'August Pi i Suñer, Jaume Peyri, Josep Bartrina, Wifred Coroleu, Frederic Corominas, Torres Casanovas, Pere Soler Bertot, Terricabres, Manuel Saforcada, Ferrer Piera, etc., per a citar, els que més han destacat després. Es intern per oposició de Terapèutica i després d'Obstetrícia, Ginecologia e Infància. Es nomenat un dels quatre Professors Adjunts, de l'antiga Facultat instal·lada a l'Hospital de la Santa Creu.

Per oposició guanya a Madrid, el títol de Professor Auxiliar vitalici,

càrrec que ocuparà fins a guanyar la Càtedra de Barcelona després de la mort prematura de Miquel Arcàngel Fargas i de Joaquim Bonet i Amigó, Baró de Bonet, de qui fou el més ferm col·laborador. Pel Nadal de 1916 acaben les oposicions a la Càtedra d'Obstetrícia de Barcelona a la que també concorren Martí Pastor, Catedràtic després de València, i Muñoz Beato que ho fou de Càdiç. La lliçó de càtedra pròpia fou, «la embriologia de l'embrió humà de 16 dies». El nomenament aparegué el dia 27 de febrer del 1917.

No cal dir que, encarregat anteriorment de la Càtedra, continuà la tasca empresa ja a l'Hospital de la Santa Creu, quan inicià junt a Carbó, els seus estudis obstètrics.

Cal afirmar que l'Obstetrícia espanyola comença amb ell. Avans, tant a Madrid com a Barcelona, predomina l'obstetra sense cap intervenció activa, mentres «conservava la cara». Solament quan no hi havia més remei es feia la intervenció, que solia ésser el «Forceps» o la destrucció de la criatura, de la manera que es

(*) Comunicación presentada como Académico Corresponsal Nacional en la Sesión del día 9-VI-70.

Pere Nubiola en els seus anys joves.

podia, amb la mort conseqüent, moltes vegades de la pròpia mare.

Com anècdota curiosa puc senyalar que el meu avi, Francesc Nubiola Bordas, enmaridà per primera vegada amb Aurea Vilumara Queraltó, de qui fou fill el meu oncle Francesc. Al néixer, la placenta quedà retinguda durant tres dies, que obligà a un deslliurament artificial de la mateixa, efectuada pel seu cosí, Dr. Laureà Julià, que portà com conseqüència una infecció puerperal de la que morí D.ª Aurea. Metges, medicines i cirugia pujaren 40 duros d'allavors.

A l'any, el meu avi es torna a maridar, aquesta vegada amb Mercè Espinós Stoecklin, que fou la mare del meu insigne progenitor. Si no fos una afecció obstètrica, allavors terriblement perillosa, el meu pare no hauria nascut al no produir-se el según matrimoni de l'avi.

A Roma, el 5 de juliol del 1906, el Dr. J. C. Risso Domínguez, diu en un article titulat: *Apuntes sobre algunas Maternidades Europeas*, el següent:

La ciudad de Barcelona no tiene Maternidad para la enseñanza de la especialidad en la Facultad de Medicina, no obstante ser una próspera ciudad de más de 600.000 habitantes. En el viejísimo Hospital de la Santa Cruz, al lado del viejo edificio de la Facultad hay un servicio de Ginecología y en éste existen 8 camas destinadas a partos; éstos son atendidos por los médicos internos y cuando se presenta una intervención por una distocia se llama al Profesor. Los alumnos no hacen guardias en este pequeño servicio y pueden darse por contentos cuando pueden asistir a un parto que la suerte ha deparado se produzca en horas de clase. Muchos médicos se reciben sin haber asistido a un parto.

Pere Nubiola i Víctor Cònill, els dos Mestres de la Ginecologia Catalana deixebles tots dos de Miquel Arcàngel Fargas.

La enseñanza de la Obstetricia, se aúna a la de la Ginecología; ambas se hacen en el último año de estudios, dedicándole más preferencia a la Ginecología.

El material de enseñanza es escasísimo, pues dominan en sus medios sociales, ideas originales que dificultan la fácil concurrencia de las mujeres embarazadas a la Maternidad. La mujer en vísperas del parto tiene horror a la Maternidad; sólo va a ella por la fuerza de las circunstancias extremas; en la mujer casada, está bien arraigada la idea de que la Maternidad es sólo para las solteras embarazadas, que van a la Maternidad enviadas por la justicia, cuando no han podido librarse del parto por algún medio.

En la Maternidad del Hospital de la Santa Cruz se sigue la Escuela de Pinard y algo la de Budin. El texto de enseñanza es del Prof. Auvar, que en la Argentina se usaba hace diez años y cuando el alumno quiere perfeccionarse elige algún autor moderno de la escuela francesa.

Hace 12 años principió a construirse en Barcelona, un hermosísimo edificio destinado a Facultad de Medicina y Hospital Clínico, el cual fue concluido hace tres años, pero aún no ha sido inaugurado. En este Hospital Clínico no hay Maternidad, pero en cambio hay una hermosa capilla.

En las afueras de la ciudad, en un barrio llamado Las Corts, existe quizás el asilo más hermoso y comple-

to que hay en la Europa Latina destinado a huérfanos y en frente al asilo está un viejo y séptico edificio llamado La Maternidad destinado a recibir y enclaustrar las solteras embarazadas; allí no concurre una sola mujer casada. Esta institución está bajo la tutela de la Diputación Provincial y su entrada está vedada a otra persona que el médico, parteras y hermanas de la Caridad que lo dirigen; no existe ni puede hacerse enseñanza allí.

El Director de la Maternidad Provincial es quizás el mejor tocólogo de esa ciudad y hace esfuerzos hoy, para poder conseguir que se le autorice la enseñanza de partos aprovechando el número de camas existente.

Aquest era l'estat de l'Obstetrícia al iniciar-se el segle, tot just quan Pere Nubiola havia guanyat per oposició la plaça de Professor Auxiliar d'Obstetrícia, Ginecologia i Malalties dels nens.

Feia molt poc temps, que en una arrencada genial, trencava el vidre d'un armari on hi havia un basiotrivo de Tarnier i després de fregar-lo amb paper de vidre per a treure-l'hi el verdet i desinfectar-lo utilitzant-lo en una distòcia, amb fetus mort i desproporció pelvifetal. També, posteriorment a l'article de Risso Domínguez, el 25 d'agost del 1906 practica Nubiola la primera pubiotomia efectuada a la Península amb èxit total de mare i fetus. En aquella època les llevadores utilitzaven, quasi constantment el «polvors de

Pere Nubiola presideix el III Congrés Hispà-Portugués d'Obstetrícia i Ginecologia que marca el ressorgiment espanyol, després de la Guerra Civil.

parir», en realitat «ergot de segó», que, ja en període expulsiu, obtenia bons resultats, però en altres, produïa la mort del fetus i també moltes vegades la de la mare.

Professor Auxiliar té al seu càrrec l'ensenyança de matrones, amb les que treballa fort, fins a aconseguir que efectuïn els parts amb asèpsia i antisèpsia, suprimint els pots d'oli, en el que comunament, untaven els dits per a tactar per via vaginal, durant el part.

S'inicia a llavors la millor col·lecció teratològica d'Europa al dir del Prof. Botella Llusà, que fins que la conegué, creia que era la d'Ashoff.

La última classe a les llevadores era per indicar la necessitat científica de la seva col·laboració, quan

exteses pel rest del país, troessin una monstruositat. Així ho feren moltes. Avui la desídia de qui devia, ha estat el motiu de que es perdesin gran nombre d'exemplars, fins a que el Prof. Domingo Ruano, d'acord amb el Prof. Francisco García Valdecasas, salvaren el rest, instal·lat avui a la Càtedra d'Anatomia. Qui coneguí el tercer volum del Tractat Nubiola-Zarate i vegi la iconografia corresponent, s'en darà compte de la seva anterior riquesa.

La tasca diària a l'Hospital de la Santa Creu, les urgències i la traducció del «Farabeuf», solament per a ús particular i que encara conservo, comencen a fer de Pere Nubiola, el creador autòcton de l'Obstetrícia espanyola.

Mort en Bonet i en Fargas, al front de la Càtedra comença una tasca diària difícilment superable que acabarà en 1948 amb la seva jubilació. En tota aquesta etapa, pocs dies falta a la classe diària, —menys de trenta— i encara per assistència a congressos estrangers efectuats durant el curs. Per malalt mai. Inclòs, tenint a la seva mare de cos present —s'havia mort a les cinc del matí, després d'una llarga malaltia— acudí a complir amb el seu deure com a Mestre.

La Clínica Obstètrica de Barcelona, comença a tenir un color científic de primera qualitat reconegut universalment. Per ella desfilen tots els grans Mestres amb Paul Bar, a la capçalera. Sebastià Recasens és un dels seus primers admiradors per la tècnica depurada de les intervencions i per les condicions de clínic de primer ordre, didàctic i magistral, investigador i organitzador de gran tremp.

Al seu voltant aflueixen les millors intel·ligències que passen per la Facultat. Al seu costat Lluís Saye, Duran Reynals, Pere Domingo, Manuel Dalmau, Lluís Guilera Molas, Joan Vanrell, Marqués Bertran, Manuel Armangué i molts altres. Els fidels de sempre encapçalats per Domingo Agustí, Jacint Muñoz Arbat, Gorostegui, Arnalot, Yáñez Caro, Alfred i Lluís Carulla, José Luis Echevarría, als que anys a venir es van afegint noves generacions.

La denominada tècnica de Llames Massini *Presa invertida, ideal flexo-*

ra en les presentacions de Vértex, situació posterior és practicada correntment molt abans de que la describís aquest autor en 1930. Tinc històries de 1910 en que ell ja la practicava en el Servei. En la seva Escola, aquesta presa, era aplicada i l'apliquem també en les posicions transversas.

En novembre del 1920 publica en GINECOPATIA, OBSTETRÍCIA Y PEDIATRIA la tècnica de sinfisiotomia subcutànea de Zàrate.

En desembre del 1918 publica a la REVISTA DE MEDICINA Y CIRUGIA els dos primers cassos fets a Espanya de cesària extraperitoneal ja en el segment inferior de l'úter. El primer comunicat, fou en el mes d'abril del mateix any en sessió científica a la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona. La primera, efectuada el 19 de gener del mateix any, havia ja estat presentada a l'Institut Mèdic Farmacèutic. La segona l'efectua el 14 de novembre també del 1918.

El 25 de novembre del 1925 practica la primera cesària segmentària, tal com la fem avui dia. Poc després, en directe, es filmada un altre cesària, segons la mateixa tècnica. Conservo la pel·lícula feta allavors.

Entremig, amb motiu de la commemoració del XXV aniversari de la primera pubiotomia feta per Bonardi a Lugano, el dia 7 de maig del 1897, la Clínica d'Obstetrícia celebrà el dia 29 de novembre del 1921, un solemne acte commemoratiu, al que assistiren les Autoritats, en el ja desaparegut Teatre Eldorado, situat

a la Plaça Catalunya en l'encreuament amb el carrer Vergara.

Apart de la importància de l'acte, que revela l'impuls d'una Clínica Universitària, el fet més notable, és que en aquell acte es projectaren els dos primers films científics, efectuats a la Península. Convertits en un, per afegiment, estan en el meu poder i van poder ésser projectats en la Sessió Necrològica que a la seva Memòria dedicà l'Associació d'Obstetrícia i Ginecologia de Barcelona.

Pere Nubiola en la investigació fou un prodigi de tenacitat i d'enginy. Entre els seus treballs capdals destaca el de les «harmozones placentàries» que ell descobrí en 1916, que demostrava ja allavors la importància endocrina de l'anexe placentari. Fins a 1937, Phillips, a Colònia, no ho torna a trobar i pasa per ser el descobridor. Fou gran l'extranyesa del Professor de Köln quan l'any 1955, amb motiu d'un Cours de Postgraduats organitzat per Víctor Conill Montobbio, vingué a Barcelona, on dictà una Lliçó Magistral i practicà varies operacions ginecològiques en les que vaig tenir l'honor d'ajudar-lo, l'hi vaig ensenyar l'article original amb les microfotografies que en ell es publicaren. Phillips era una gran persona amb qui vaig intimar força allavors i després fins a la seva mort.

Aquelles microfotografies i les que després es feren per esbrinar la missió del cos groc, eren en colors i obtingudes amb clixés «Auto-

chromes Lumière» que fabricaba la «Union Photographique Industrielle Lumière & Jouglà» en la seva fàbrica de Lió, en formats de 9/12 en caixes de quatre plaques. Es interessant l'aparell que s'utilitzava, creació del Dr. Pau Agustí Planell, compost d'una càmera de «fuelle», sense objectiu, substituït per un microscopi horitzontal i una font lluminosa constituïda per un arc voltaic, que funcionava a cops. Una vegada buscat el camp per observació directa, el microscopi canviaba de posició i es col·locaba en el seu lloc. Pel vidre glaçat, s'obtenia l'enfocament. Després es posava la placa. Entremig havia deixat de fer llum el voltaic i novament es devia de contactar els dos pols i tornar a enfocar.

El treball sobre el cos groc fou definitiu i permeté afirmar per primera vegada en el món que cos groc de gestació i cos groc d'ovulació eren el mateix.

Comença a preocupar-lo l'eclàmpsia puerperal i la lues materna i estableix els primers dispensaris espanyols, on s'estudia la gestant durant tot l'embaràs, amb els anàlisis corresponents i amb els tractaments adequats.

En la autointoxicació gravídica o toxicosi de l'embaràs l'observació clínica li permeteren establir uns tractaments, que portaren a que la Clínica d'Obstetrícia tingués la millor estadística espanyola, materna i fetal i a l'alçada de les millors extranjereres. Amb dir que abans dels an-

tibiòtics la mortalitat fetal sense esmenes era de 3,5 està tot dit. Més, si afegim que en un Centre on es recollen tota mena de distòcies, la mortalitat per cesària, en els casos purs era de 0 % i entre 150 casos de totes menes, en sèrie ininterrompida publicada en 1935 hi hagué 12 mortes maternes, o sia un 8 % i 15 fetals, o sia 10 %.

La diferenciació de l'eclàmpsia de la urèmia hipertensiva, motivà una sèrie d'observacions plenament actuals.

En l'apoplexia uteroplacentària, les seves idees permaneixen en el saber cultural obstètric. Establí el concepte de la placentolisi, que després va estendre a les placentes previes, on una mica més i hauria arribat a descobrir la «fibrinolisi».

Disortadament, com ell solia dir «tenen ulls i no veuen», ja que els fets anatòmics macro i microscòpics que ell descobreix volen ésser ignorats.

Fou a ell a qui es degué la introducció del dilatador de Bossi, que ha passat a la història pels molts aficionats que es diuen tocòlegs i que l'usaven malament, fent destroces.

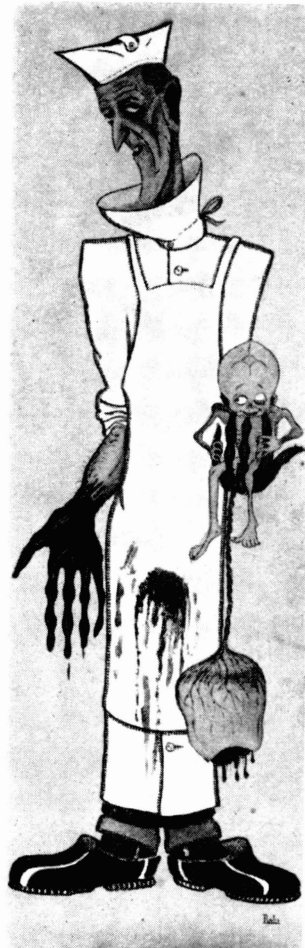
Entengué com ningú el mecanisme de part, i com si fos a través d'una pelvis de vidre, podia utilitzar el fòrceps a nivells molt alts, fent la maniobra justa a cada moment.

En la versió uterina i en la dilatació bimanual, comentçant casi amb un coll intacte feu verdares meravelles, sense altre ajut que el

cloroform anestèsic, no sempre servit per mans molt expertes.

Tingué un pressentiment cert de les incompatibilitats Rh, quan amb tot el seu fervor obstaculitzava les transfusions innecessàries i casi bé les convenients. Assegurava: «Després d'una transfusió, moltes vegades les dones avorten i pareixen fetus morts».

En el terreny intervencionista inventà un Fòrceps per aplicar a caps

Caricatura de Perc Nubiola Espinós, original del notable tocòleg Ramon Bassas Puig publicada, amb motiu dels Congressos de Metges de Llengua Catalana en els Annals de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya

últims compost de dues culleres paral·leles, una més petita per l'occipuci i l'altre més ample per a la cara. L'acer dolent amb que fou construït determina que no guanyés predicament.

El seu *retropulsor uterí*, serveix per a que l'orifici uterí rebasi l'equador del cap. Tampoc malgrat la seva utilitat, s'usa i menys en aquests temps, en que com diu Muñoz Arbat molt airosament «fa falta saber més Obstetrícia i menys electrodomèstics».

Juntament amb Vicens Carulla inventen la curieteràpia intraabdominal en el càncer de coll i gestació, amb èxit feliç, ja que la malalta cura completament.

El seu interès científic, el porten a presentar, al XVII Congrés Internacional de Medicina (Londres 1913) el treball: «*Electrocardiographic observations during pregnancy*», el primer treball mundial sobre aquest tema, en el que ademés obtingueren l'electrocardiograma del fetus, mitjançant un pol intravaginal. Avui que l'electro fetal, motiva tants treballs, es digne de senyalar un predecessor, que s'avança als coneixements actuals més de mig segle.

L'observació d'un cas d'incarceració d'un úter gràvit, el porta a descobrir el reflexe vesico-renal, molt anteriorment a l'abril del 1911, en que Bellido l'ajuda en els treballs experimentals, en gossos, que permeteren la comprovació del fet. Anys després Bellido i Serés obtingueren el Premi Gari, de la Reial

Acadèmia a l'atribuir-se el descobriment. La protesta de Nubiola, dona peu a una reunió celebrada a casa del Prof. Angel Ferrer Cajigal, on August Pi i Suñer obligà a retirar l'edició de la publicació, a la que es tingué d'afegir que corresponia a Nubiola la iniciativa i primàcia del fet.

La més perfecte descripció clínica seva potser es en la Monografia que titula: *Anexitis fímica tórpida*, en la que senyala l'importància d'una afecció que passa casi inadvertida i que pot tenir grosses conseqüències.

Afirmà la naturalesa tuberculosa de l'afecció i per a demostrar-ho amb esputs d'un tuberculós contagià un conill. Quan el conill es tuberculinitzà, fou sangrat totalment. El suero d'aquesta sang s'injectà a una conilla. Les lesions que es demostraren en els túbulus de Müller son exactes que les que presenten les malaltes per ell diagnosticades d'aquesta afecció.

L'últim treball experimental l'efectuà, jubilat ja, a l'obtenir extractes de caduca uterina de les placentes mitjantzant un ingeniós sistema. Aquest extracte administrat a gestants a terme produeix el desencadenament del part.

M'havia oblidat, de que ell fou qui primer a la Península assatjà el mètode d'Abderhalden per al diagnòstic precoç de la gestació. La difícil tècnica l'hi costà molts esforços però finalment reixí del tot, obtenint placentes completament sen-

se sang, poguent demostrar la capacitat lítica de l'extracte de serum de gestant, sobre la placenta blanquejada per l'acció dels ferments lliberats.

Tal vegada la faceta més destacada de Pere Nubiola fou la seva entrega complerta a l'ensenyança dels alumnes i dels que militaven en el seu Servei.

Cada matí a les vuit —i hi va haber temps que portant dues hores d'avançament sobre l'horari solar, eren les sis— rebia als alumnes a la porta de la Clínica, després d'haver revisat tot el que hi havia en el Servei. Acompanyat dels alumnes feia explicar als que havien fet el obligat «torn de parts» el que havia passat i el que passava. Després d'acord amb el que havia explicat, realitzava la intervenció corresponent. Quan no hi havia distòcia s'assistia, mal no fos a un part. O bé s'explorava una gestant o es passava visita a les parides del dia. Aquest exercici didàctic, el seu sucesor va intentar seguir, fracassant llastimosament. Presentà un cas d'aplicació que, davant dels alumnes, no es va poguer acabar.

Es curiósissim veure la manera perfecta, que els metges catalans, ara ja grans, practiquen l'Obstetrícia fent uns magnífics fòrceps i no espantant-se per cap situació. Era la excel·lència d'un Mestre que anà més de 30 anys endavant, en Obstetrícia, del reste de la Península. Podia dir molt justament, cap a finals de curs: «Vostés podran llegir

en el llibre, si es *que en tenen...*», malgrat que els suspesos no arribaven mai més enllà d'un 8 %.

Algunes vegades, al conèixer metges de tot Catalunya em recordaven: «El teu pare em va suspendre... però m'ho mereixia. Si m'hagués aprovat no sabia l'Obstetrícia que sé avui». Quaranta cursos explicant Obstetrícia el feien d'ell un home extremadament popular en l'ambient mèdic. Les seves classes modeliques, en quant a síntesis i desig de servir una formació obstètrica eren il·lustrades amb uns magnífics dibuixos a la pissarra, tan gràfics com les seves mans expressives.

Cada any al iniciar-se el Curs, deleitosament explicava el fet generacional, amb una altesa de conceptes realment impressionant. Aquelles lliçons, sempre àrides, eren soptades per un acudit que tornava a recollir l'atenció dels joves estudiants, fins arribar a l'extrem que eren les que més s'aprenien. Potser impressionats per l'entusiasme amb que eren explicades. A la Clínica convertida en una família, en que les envejes no existien i l'ajut es trobava sempre, en els companys una mica més grans, s'havia establert una jerarquia espontània, a la que tots s'acollien. Quan el cas era dubtós, a qualsevol hora era avisat el Mestre, el «Chef», nom que tots l'hi donaven, i després de recollir les opinions de tots els presents, que s'havien compromés per escrit, sobre el cas, justificava la seva i realitzava l'acte pertinent.

A la Clínica es feien cursos i cursos, sense donar-els-hi massa importància. De tot Espanya venia gent amb ganes d'aprendre, el que realment era veritat en una assignatura i una matèria que al igual que com diu Piulachs de la Traumatologia, es poden donar moltes explicacions dels cassos fallits. A més dels alumnes i de les llevadores que des de l'arribada a la Càtedra del Mestre, eren ensenyades pel Dr. Domingo Agustí, un home modest al que no s'ha retut la deguda justícia, ni per les mateixes llevadores que tant li devien, de la Clínica i de l'Internat. Pere Nubiola tenia en el segon pis un Laboratori, on estudiava totes les preparacions microscòpiques del Servei. Primer amb Guilerà, després amb Vanrell, Domingo i Vilaseca. Darrerament amb Ramiro Alvarez Zamora. Altres vegades les mateixes preparacions determinaven microfotografies, que en els últims anys ja s'efectuaven més pràcticament amb una «contax».

Els últims anys, amb l'entremig de la contenda civil, els Cursos adquirien més importància i passaven per l'Aula les principals figures de l'especialitat i també del reste de la medicina. Un curs sobre les malalties que complicaven la gestació, va obtenir la col·laboració de tots quants significaven quelcom dins la medicina nostra.

Potser el més important de la seva tasca universitària, va ésser el molt que va influir sobre els demés serveis de l'especialitat. Unes vegades

d'una manera molt directa i beneficiosa. Altres temo que contraproductes. Recordo una extraordinària intel·ligència de gran treballador, que potser si no hagués existit Nubiola, hauria destacat molt més. A la gallardia i figura airosa de Pere Nubiola, ell ofería una presència menys fallagera. A la fàcil paraula de Nubiola, la dificultat d'expressió. A la facilitat tècnica i agilitat mental, unes mans més pobres i un pensament més lent. Es possible que aquest complex influís en la manera de fer d'ell.

Pero després d'una època, com la que senyalavem avans, en que els obstetres es feien ajudar pel cotxer, perquè tenia més força i que tot el secret era saber esperar pel galènic «primum non nocere» que permetia passivitats de tres i quatre dies, l'Obstetrícia dirigida, ja que no decidament intervencionista, si no de «vigilància armada», crea un desenvolupament en tots els Obstetres que no volien, ni devien quedar endarrerats, que fa que la nostra regió vagi a la capçalera de l'Obstetrícia espanyola. Maternitat, Hospital de la Santa Creu i San Pau, Maternologia, Hospital del Sagrat Cor, la «Caixa de Pensions», i en ciutats més petites que Barcelona s'apren a fer una Obstetrícia moderna i potser més que moderna quan gent com el chilè Monckeberg, reporta que Bar i Brindeau l'hi han dit que Nubiola «cest le meilleur accoucher de l'Europe» i que en Hauch de Copenhague amb motiu d'un Congrés d'Obstetres de

Llengua Francesa obliga a posar als tres millors europeus Bar, Rossier, de Ginebra i Pere Nubiola.

Pestalozza, Guzzoni, Bossi, Spinelli entre els italians. Eusebio Hernández, Garcia Marruz, y Ortiz Perez en Cuba, Arrieta Yudice en San Salvador, els Argentins Chamorro, Boero, Faustino Brongé, Eliseo Canton, Rafael Mestre, el gran amic, prematurament mort d'un tumor cerebral, operat per Cushing, Enrique Zàrate col·laborador en el Tractat més important Hispà-Americà. Entre els alemanys el seu únic amic es Essen-Möller. Tots es cartegen força i sovint amb en Nubiola, com a capdavanter d'una especialitat, en la que ahir sols era coneguda pels ginecòlegs Fargas i Recasens, de entre els nostres connacionals i que allavors es coneguda i estimada per la personalitat, talent, sentit comú i simpatia de Pere Nubiola

L'Obstetrícia Alemanya de tant predicament avans per les figures de Siebold i Stolz i molts altres com Frank per exemple, era superada i adquiria tint llatí a través de França, Itàlia, Espanya i les Nacions de parla espanyola de l'altre banda de l'Atlàntic.

Per això adquireix valor la Societat d'Obstetrícia i Ginecologia Catalana i la Societat Ginecològica Espanyola. Fruit d'aquesta embranzida es la «*Revista Española de Obstetrícia y Ginecología*», que es publica a Valladolid, dirigida per Sebastián Recasens, Pere Nubiola i Pedro Zu- loaga i de que es Secretari Vital Aza,

un gran madrileny que estimà molt a la nostra terra, com el mateix Zu- loaga.

Es una revista que surt des del 1916 fins a l'octubre del 1936, de format modern i ampli contingut que demostra de una manera palesa la gran importància i prestigi de Catalunya pesi a sortir en plena terra castellana.

Aqui, la primitiva «S.O.Y.G.» es substituïda per «*Obstétrica Ginecología*» publicada per Nubiola, Conill Boi Guilera, Terrades, Muñoz Arbat, Martí Garriga Roca i Segalá Torres i de que era l'ànima Raul Lalucat, persona completament entregada a la Clínica d'Obstetrícia que perdé molts anys universitaris, per la por de fer el ridícul davant del Mestre. El seu examen d'Obstetrícia, que era l'entrebanc, consistí en una sola pregunta que no va saber contestar: ¿Cómo se llama usted? La qualificació malgrat tot fou de sobresalient per una competència que tots coneixiem i el primer el Catedràtic.

Pere Nubiola era un home de pluma molt fàcil, com fàcil era parlant. Va escriure molt que publicà i bastant que va estripar, perquè no li acabava de fer el pes. Queden encara alguns originals, que no he dat a la premsa, perquè han perdut l'actualitat.

En el terreny doctrinal fou un decidit adversari de l'avortament provocat. Campanyes efectuades pel P. Jaume Pujiula S. J. defensant la vida del nou nat sempre tingueren la seva contribució. Durant la Gue-

rra Civil, fou pressionat per a que complint un Decret practiqués avortaments, negant-si en rodó.

Dos llibrets populars publicà: «Al ser Mare» i «El bateig per necessitat», que tingueren un èxit extraordinari, del que s'en feu ressó tota la premsa.

En el terreny monogràfic els seus primers assaigs foren «Eutòcia» i «Pràctica Médica».

Molta importància tingueren les monografies d'Escola: «La Cesària Segmentària» i «Heredolues» publicades per «La Medicina Catalana» que dirigí amb gran competència Leandre Cervera.

La seva col.laboració a Revistes és molt extensa. Ha escrit per a totes les Revistes i fins i tot publicava articles en la Publicitat, la Vanguardia, El Mati, La Tribuna, La Nau, La Veu de Catalunya, La Revista de Cataluña, La Paraula Cristiana, Cristiandad, Franciscàlia..., etc.

Entre els seus llibres destaquen dos: «Obstetrícia» de la Ed. Miguel Servet i el «Tractat d'Obstetrícia» que publicà l'Editorial Labor. S'en tiraren 8.000 exemplars que s'exhauriren en dos anys.

L'Obstetrícia, que publicà, en 1941, és escrit en primera persona, amb molt poques cites i en termes molt concrets. Qui jutjant pel seu tamany creu que és una obra simplista, pròpia d'estudiants, s'equivoca lamentablement, ja que es d'una profunditat grandiosa. Sempre que hé degut preparar una lliçó o una conferència, després de revisar lli-

bres i revistes, l'he llegit. Tot ja estava allí i mes clar. Avui que han passat uns quants anys els suficients per a que una obra científica caduqui, la seva «Obstetrícia», encara es ferma, malgrat ésser escrita, avans dels tractaments amb antibiòtics i de criteris nous amb algunes malalties com l'eritroblastosi.

El Tractat Nubiola-Zàrate, ha estat l'obra més important de vertadera acció hispànica en el nou continent. Per primera vegada en una tasca comuna, es reuneixen les primeres figures espanyoles i sud-americanes en una íntima col.laboració i establint uns coneixements conjunts i una concreció en materia de llenguatge i en la utilització de termes tècnics. Fou una tasca titànica. El curiós es que la iniciativa de l'obra, tingué un origen alemany, per a intentar fer, a través d'Espanya, una penetració cultural, en l'Argentina.

El vaixell, que portava originals i iconografia, fou enfonsat per un submarí, obligant a refer tots els originals americans.

Malgrat tot, els tres grossos volums, amb les seves 3.000 pàgines, es publicà íntegrament i l'últim volum aparegué en 1951.

Pere Nubiola, es sentia plenament obstètric i el seu moment culminant, molt bé podia haver estat el Congrés Hispà-Portugués celebrat a Barcelona en octubre del 1950, que presidí. La seva lliçó magistral, pronunciada en el Paraninf, va ésser aplaudida a peu dret, per la concur-

rència nombrosa que omplenava el vast saló.

Aquest Congrés va ser el de la major edad dels Congressos d'Obstetrícia i Ginecologia i allí nasqué la solidaritat de tots els Ginecòlegs Espanyols, dels que Nubiola va ésser President d'Honor.

El curiós és que mai fins allavors havia volgut presidir cap entitat. L'única excepció la va fer amb l'Institut Mèdic-Farmacèutic, quan la gent jove, es separà de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, en mans de professionals regressius.

Hi va haver una ocasió en que Pere Nubiola hauria estat President. Es veia venir i la proposta era unànim. Jaume Peyri, el seu amic de sempre, víctima de la malaltia que el portà a la mort, en un moment de depressió l'hi digué: «Eestic acabat. Ja no seré res més. A l'Acadèmia mateix, em treuran de President i et posarán a tú». Nubiola replicà: «Et prometo no ésser mai President de la Reial Acadèmia de Medicina». Així va ésser. El Vice-President, el Dr. Frederic Corominas que ho feia molt bé i faltant Nubiola, que ningú s'explicaba perquè no volia ser-ho, va ésser el nou President. Sens dubte un dels millors Presidents que ha tingut la Reial.

Es de remarcar, que la brillantor de l'Escola Catalana, devantera de molt del reste de la Península, ha anat quedant endarrera, sens dubte degut als que després ocuparen els llocs de màxima responsabilitat. Una formació poc Obstètrica, que en

un d'ells l'hi feia dir a classe: «El Fórceps es un instrumento muy peligroso», i tenia prohibit als seus deixebles que el fessin servir, podia ésser el seu motiu.

Una rancúnia merament personal, pel fet de que Pere Nubiola, hagués votat a l'altre candidat, per a la Càtedra de Madrid i que el seu vot just, fos decisiu, va fer que fos arrenconat tot el treball fet fins allavors. Les històries clíniques que existien desde 1906 i que devien ésser l'orgull de la Càtedra, no contaren mai més. També la dificultat de lluitar amb l'habilitat tocúrgica i obstètrica de Nubiola, empenyé per altres viarany, a l'altre.

La generació d'Obstetres i Metges de capçalera dominadors de l'Obstetrícia s'està exhaurint per falta de mestratje. Potser algún dia un jove Catedràtic, recollirà la seva petja i continuarà una tasca extraordinària, feta sense mitjants i tenint per base solament la intel·ligència i la voluntat. Potser també la humilitat devant del fet clínic i el desig de no especular sobre les veritats aparents.

Pere Nubiola, barceloní de nissatge, home mèdic, mestre, investigador i clínic i tocurg sense parió, morí el 26 de gener del 1956, d'un cor pulmonale adquirit en aquell hivern crú, assistint a un part, a altes hores de la matinada en una ciutat propera.

De les moltes virtuts que com a home i ciutadà complert, humanista, afeccionat a totes les belles arts, irònic i de gran tremp personal en totes les adversitats, no en vull par-

lar-ne ara. He intentat explicar a las generacions que no el coneixeren, la seva Mestria en l'art de parir, que el feren l'home més important de l'especialitat en els anys en que visqué. Ell fou qui elevà el contingut científic de l'Obstetrícia i formà una

Escola, que dura i perdura malgrat tots els inconvenients, d'uns temps en que per molts es consideren més importants altres condicions. Va ésser un metge enamorat de la seva professió, a la que sempre honorà, com va honorar a la seva Pàtria.

DISCUSION:

Prof. Domingo Agustí Planell. Les meves paraules són solament, per a remarcar més, la importància que en l'Obstetrícia moderna, ha tingut la gran figura de Pere Nubiola Espinós senzillament admirable com a home i com a Mestre.

Dr. Manuel Carreras Roca. La figura de Pere Nubiola, Mestre de moltes generacions, ha estat el pilar fonamental de l'Obstetrícia Espanyola moderna. Tots els que hem treballat al seu costat som i serem testimoni constant del seu Mestratge.

Dr. Soler Daniel. Recordo que quan estudiavem, insistia constantment, en el dret del no-nascut i com eren condemnables les pràctiques abortives. En el seu testimoni, em vaig apoiar, quan en un cas d'una noia soltera, que havia estat embarçada, i que em demanava que la fes abortar, l'hi vaig poder dir, això el meu Mestre no permetia que es fés.

Dr. Moisés Broggi. Quan vaig parlar aquí, a l'Acadèmia, d'en Fargas, no coneixia exactament, el seu Mestratge sobre Pere Nubiola. Aquest perteneixia a la Càtedra del Baró de Bonet, si bé Fargas omplia les voluntats científiques e influí a Nubiola, a qui sempre va distingir entre les personalitats joves de allavors.

Prof. Pere Domingo Sanjuan. Nubiola va ésser per a la meva generació un far orientador. Les millors intel·ligències, es juntaven al seu voltant, en l'afany de que la Ciència Catalana estés a l'alçada del reste d'Europa. Els seus treballs sempre originals eren fruit d'un talent investigador de primer ordre. L'observació clínica, junt al malalt, feia que les seves ensenyances poguessin trobar sempre, la demostració de la veritat. Fou un Mestre remarcable, que junt a August Pi i Sunyer i molts d'altres aprengueren al costat del gran Turró, la verdadera ciència, que calia que les allavors joves generacions aprenguessin. Fou un home de bé, savi en el consell, esbrinador de les preocupacions dels altres, respectuós amb les persones i dalerós de donar als altres el millor d'ell mateix.